

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Leszka Tomaczkowskiego

Pan magister Leszek Tomaczkowski uzyskał tytuł magistra w 2010 roku na kierunku Administracja Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora w Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku (niestety brak informacji kiedy to było oraz jaki był przebieg i zakończenia wcześniejszego postępowania).

Od 2007 roku Pan magister Leszek Tomaczkowski jest Kierownikiem Ośrodka Sportowo – Szkoleniowego AWFIS w Gdańsku, w Raduniu.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska ma tytuł: „Formy prowadzenia zajęć jako czynnik różnicujący czas rozwojowy ucznia podczas lekcji wychowania fizycznego (na przykładzie klas IV-VI)”

Tytuł pracy sformułowany jest poprawnie gramatycznie w języku teorii przedmiotu badań.

Ocena układu rozprawy doktorskiej i jej części składowych

Podjęty przez Autora w dysertacji doktorskiej problem badawczy należy uznać za istotny poznawczo i aplikacyjnie. Koncepcję badania naukowego uważam za oryginalną i wartościową. Podjęte zagadnienia są ważne dla wychowania fizycznego i tym samym kształcenia dzieci w trosce o własne ciało w perspektywie całościowej. Jak pisze Autor na stronie 6., nauczyciel wychowania fizycznego: „musi rozwijać gotowość do działania, wspierać rozwój pozytywnych nastawień wobec zdrowia i jego determinantów (...). Musi troszczyć się, by wychowanie fizyczne było źródłem satysfakcji (...)”. Takie cele wymagają działań nowatorskich, otwartych na potrzeby współczesnego ucznia, działań które nie są jedynie intuicyjne i wynikają nie tylko z doświadczenia pedagogicznego ale przede wszystkim z prowadzonej diagnozy i badań naukowych.

Praca liczy 131 stron łącznie z załącznikami, bez załączników i piśmiennictwa 106. Ma typowy układ dla prac empirycznych, jednak układ proporcji części pracy jest zaburzony. Pierwsze 52 strony to spis treści, wstęp i wprowadzenie teoretyczne, które jest bardzo rozbudowane i w mojej opinii zawiera wiele zbędnych treści. Znajdujemy w niej odniesienie

do zagadnień stanowiących przedmiot pracy, ale również do wielu, które go nie stanowią i niepotrzebnie „rozmywają” istotę problemu (np. cały rozdział 1., podrozdział 3.1). Merytorycznie część wprowadzająca jest przygotowana poprawnie, ale jak już wspomniałam powyżej, zdecydowanie za obszernie. Umiejętność zwięzłego osadzenia teoretycznego swoich działań badawczych stanowi o sprawności naukowej autora danego opracowania naukowego.

Kolejną *Metodologia badań własnych*, poprawnie podzieloną na podrozdziały, to 13 stron. Następnie *Wyniki badań własnych* są opisane na 25 stronach. Łącznie więc metodologia i wyniki badań to 38 stron, czyli mniej niż teoria je poprzedzająca, co stanowi według mnie błąd metodologiczny. W kolejnym rozdziale 6. są: podsumowanie wyników badań, dyskusja i wnioski – łącznie 13 stron. Jest to dość nietypowe połączenie treści w jednym rozdziale, ale mogę uznać, że to kwestia dyskusyjna, natomiast objętościowo (4 strony!) i merytorycznie podrozdział 6.3. Dyskusja jest bardzo ubogi i stanowi najslabszy punkt tej rozprawy. Doktorant nie wykazał się dobrą umiejętnością prowadzenia dyskursu naukowego, czyli rzeczowej oceny własnych osiągnięć badawczych na tle podobnych wyników innych autorów. Doktorant na s. 105 pisze, że „nie znaleziono badań porównawczych na temat wpływu rozwiązań organizacyjnych zastosowanych w trakcie lekcji wychowania fizycznego na (...) stąd i możliwości dyskusji o wynikach badań były skromne”. Uważam, że dyskurs naukowy powinien być prowadzony szerzej niż tylko w odniesieniu do identycznych wyników. Fakt „nie znalezienia badań” wynika z małego rozpoznania współczesnego piśmiennictwa zagranicznego. W Polsce rzeczywiście jest to tematyka mało eksplorowana, co akurat podnosi wartość poznawczą podjętych przez Doktoranta badań, ale zmusza także do mocniejszej eksploracji źródeł obcojęzycznych.

W podrozdział 6.1. *Podsumowanie* znajdujemy odpowiedzi na pytania badawcze a w podrozdziale 6.2. weryfikację hipotez. Sformułowane w podrozdziale 6.4. wnioski nie są wnioskami tylko kolejnym podsumowaniem wyników. Wniosek to coś co, jak nazwa wskazuje, wynika z naszych badań. Jest pewnym ogólnym stwierdzeniem, wskazówką, drogowskazem dla dalszych działań badawczych. Proszę, aby Doktorant spróbował na obronie przedstawić rzeczywiste wnioski poznawcze. Sformułowane zostały natomiast trzy obszerne wnioski aplikacyjne (s. 105-106) do zastosowania dla nauczycieli wychowania fizycznego. To ważne i potrzebne.

Szkoda, że Autor nie przedstawia rekomendacji do dalszych badań naukowych w tym problemie badawczym. Podjęta tematyka ma duży potencjał, który mógłby być wykorzystany w pracach naukowych.

Sugeruję, aby streszczenia (polskie i angielskie) znajdowały się na początku pracy po spisie treści. Ułatwia to czytelnikowi szybkie zapoznanie się z głównymi założeniami i wynikami pracy.

Ocena zastosowanego piśmiennictwa

Dobór źródeł uważam jedynie za dostateczny. Autor przytacza co prawda łącznie 140 pozycji literatury, ale często jest to literatura „stara” – w pięćdziesięciu przypadkach jest starsza niż 2000 rok a znajdujemy tam także pozycje z lat 50tych, 60 tych i 70tych XX wieku. Podejmowana tematyka badań nie usprawiedliwia powołań na te już historyczne źródła. Nie jest to literatura niszowa i warto, aby nie powoływać się już na pozycje Gilewicza z 1964 roku Denisiuka i Milicerowej z 1969 roku, Przewędy z 1973 roku czy Demela i Zuchory z 1975 roku. Doliczyłam się jedynie 25 pozycji literatury autorów spoza Polski – to mało jak na współczesne standardy prac doktorskich.

Ocena celu

W podrozdziale 4.1. poprawnie opisany został przedmiot badań oraz sformułowany cel poznawczy badań. Autor na stronie 54 akapit 2. pisze, że sformułowane zostały także cele aplikacyjne. Kolejno wymieniony został jednak tylko jeden cel wdrożeniowy dotyczący zastosowania urzędnika wspomagającego procesy wewnątrzszkolnej ewaluacji. Nie znajduję natomiast kolejnego celu (a użyto liczby mnogiej), który zapewne miał odnosić się do praktycznego zastosowania uzyskanych wyników empirycznych w usprawnieniu procesu wychowania fizycznego.

W podrozdziale 4.2. poprawnie sformułowano: problem badawczy, siedem pytań badawczych oraz trzy hipotezy wraz ze zmiennymi niezależnymi i zależnymi.

Ocena zastosowanych metod badawczych

W podrozdziale 4.3.1. Autor poprawnie opisał zastosowane metody badawcze (obserwacja, rejestracja częstości skurczów serca, sondaż diagnostyczny). Szczegółowo scharakteryzował merytorycznie i formalnie urządzenie do oceny satysfakcji uczniów związane z udziałem w lekcjach WF. Poprawnie, bez zastrzeżeń opisane jest zastosowane postępowanie i metody statystyczne. Dla czytelniejszego odbioru model badawczy został zobrazowany na rycinie (s. 57, rycina 4.).

W podrozdziale 4.3.3. opisano krótko metody doboru szkół do badań. W pierwszym zdaniu czytamy „Dobór placówek do badań miał charakter celowy...”. Proszę o

doprecyzowanie na czy polegał i jakimi kryteriami było określone to działanie celowe. Opisano jedynie jakie były procedury postępowania w już wytypowanych placówkach.

Zebrany materiał empiryczny i organizacja badań są opisane czytelnie i poprawnie.

Ocena omówienia wyników badań

Wyniki badań są poddane rzeczowej i kompletnej analizie. Są przedstawione w logicznym porządku, kolejno: formy prowadzenia zajęć stosowane podczas lekcji, czynności uczniów podczas lekcji, intensywność lekcji wf, poziom satysfakcji z lekcji a następnie związki między czasem rozwojowym a badanymi zmiennymi niezależnymi i zależnymi.

W opisie i analizie wyników zastosowano poprawny język statystyki. Wyniki przedstawione są czytelnie pod względem strony formalnej (wykresy, ryciny, tabele).

Podsumowanie

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie podjęte go problemu naukowego. Prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w zakresie nauk o kulturze fizycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Podsumowując moją opinię o pracy doktorskiej pana magistra Leszka Tomaczkowskiego jeszcze raz chciałabym podkreślić jej znaczne walory poznawcze i aplikacyjne. Jak w prawie każdej pracy naukowej, występują w niej błędy i niedociągnięcia merytoryczne i formalne. Niektóre są obiektywne inne subiektywne recenzenta. Nie dyskwalifikują one jednak poczynionych działań badawczych. Uwagi wymienione w recenzji nie umniejszają wartości pracy, a mają być pomocne w dalszym rozwoju naukowym Doktoranta. Są one dyskusyjne i mam nadzieję zostaną wyjaśnione przez Doktoranta podczas publicznej obrony pracy.

Wniosek końcowy

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska magistra Leszka Tomaczkowskiego pt. „Formy prowadzenia zajęć jako czynnik różnicujący czas rozwojowy ucznia podczas lekcji wychowania fizycznego (na przykładzie klas IV-VI)” spełnia ustawowe wymogi i kryteria stawiane rozprawom doktorskim. Stanowi samodzielny i nowatorski dorobek Autora, zawiera nowe elementy poznawcze i aplikacyjne. Wniosuję o odpuszczenie Pana magistra do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

